

[1980, po 24. září]¹ – Nevydané sdělení VONS „Život Jaromíra Šavrdy ohrožen“ o vážném zdravotním stavu Jaromíra Šavrdy nacházejícího se ve výkonu trestu odnětí svobody v Nápravně výchovném ústavu Ostrov nad Ohří.²

Spisovatel dr. Jaromír Šavřda, nar. 25. 5. 1933, vězněný od 25. 9. 1978, odsouzený mj. ke dvěma a půl rokům odnětí svobody pro údajné podvracení republiky (§ 98/1 tr. z.) trpí srdeční slabostí a tuberkulózou ledvin.³ Jeho zdravotní stav se v průběhu věznění stále zhoršoval a dnes musíme konstatovat, že je ohrožen jeho život.

Dne 24. 9. 1980 navštívila dr. Šavřdu v NVÚ Ostrov nad Ohří jeho manželka Dolores Šavřdová. V souvislosti s velmi vážným zdravotním stavem svého manžela požádala prezidenta republiky o propuštění dr. Šavrdy cestou milosti.⁴ Při návštěvě zjistila, že přes vážnou nemoc je dr. J. Šavřda právě ve výkonu devítidenního kázeňského trestu „umístění v uzavřeném oddělení“, kde jsou vězni záměrně mučeni hladem, často ve vlhku a chladu.^a

LP, Sb. VONS, inv. č. 291, sign. III/3, kart. 46.

^a Pod textem neuvěřitelného sdělení č. 208 věnovaného případu J. Šavrdy uloženým v Libri prohibiti ve sbírce VONS následuje ještě přeškrtnutý text „Ve věci dr. Jaromíra Šavrdy uvítáme každou akci směřující k jeho okamžitému propuštění na sv[obodu.] Apelujeme na veřejné mínění, aby“. LP, Sb. VONS, inv. č. 291, sign. III/3, kart. 46.

Šavřda byl propuštěn na svobodu po vykonání celého trestu 26. 3. 1981. Znovu se zapojil do rozmnožování samizdatových tisků, za což byl s Vladimírem Liberdou trestně stíhán v roce 1982. K tomuto případu viz sdělení VONS č. 310, 315 a 322, dokumenty č. 311, 316 a 323.

POZNÁMKY

- ¹ Datum vzniku dokumentu je odvozeno ode dne návštěvy Dolores Šavrdové u jejího manžela.
- ² Dokument byl původně označen jako sdělení VONS č. 208, nakonec ale nebyl vydán.
- ³ K případu Jaromíra Šavrdy viz dále sdělení VONS č. 47 a 133, dokumenty č. 47 a 134.

V roce 1980 vyšla v Informacích o Chartě 77 souhrnná zpráva o životních podmínkách a zdravotním stavu vězňů Petra Uhla, Václava Havla, Václava Bendy, Jiřího Dienstbiera, Otty Bednářové a Jaromíra Šavrdy. K Šavrdovi bylo uvedeno následující: „*Ke komplikacím staršího data, způsobující jeho trvalou invaliditu (tuberkulóza ledvin, srdeční potíže, časté horečnaté stavy) přistupují nové. Po dobu věznění přišel J. Šavřda o všechny přední zuby a poslední dobou ztrácí zrak. Velmi vážnou se jeví jeho celková sešlost, projevu- jící se zejména úbytkem na váze. [...] Při poslední návštěvě jeho ženy v březnu t. r. [1980], jí nový podstatně mladší vychovatel znemožnil předat vězňnému potravinový balíček. Svůj postoj zdůvodňoval tvrzením, že uvězněný J. Šavřda poskytuje spoluvěznům svůj příděl jídla [...]*“ Viz text „Zpráva příbuzných pro přátele odsouzených“ in: *Informace o Chartě 77*, r. 3, 1980, č. 9, s. 13–14.

- ⁴ Žádost Šavrdové prezidentu republiky ze 31. 10. 1979 viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 291, sign. IV/3, kart. 46. Na tuto žádost nebylo ani po urgenci odpovězeno.

Šavrdova žádost ministru spravedlnosti o prošetření případu s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu odsouzeného v souvislosti s prezidentskou amnestií byla v červnu 1980 postoupena k přezkoumání Okresnímu soudu v Ostravě, byla ale zamítnuta. Stejně tak nebyla vyslyšena Šavrdova žádost o podmíněně propuštění z vězení po vykonání poloviny trestu v prosinci 1980, kterou projednával Okresní soud v Karlových Varech pod vedením soudce JUDr. Milana Čapka na veřejném zasedání dne 6. 11. 1980. Žádost zamítl na základě záporných hodnocení z NVÚ Ostrov nad Ohří, v němž bylo uvedeno: „[...] jmenovaný je umístěn mezi nepracujícími odsouzenými. Zpočátku se u něho zvláště neprojevovaly vážnější nedostatky. V pozdější době se však u něho objevily negativní skutečnosti. Pokusil se odeslat závadové dopisy manželce, ve kterých podával zkreslené informace o podmínkách ve výkonu trestu a ironizoval některá opatření, která jsou uplatňována proti odsouzeným. Při pohovorech je nesebekritický, nepřístupný jakýmkoliv argumentům. Svě chyby nepřiznává. Svoji nespokojenost dává najevo mezi spoluodsouzenými a v některých případech je ovlivňuje v záporném slova smyslu. Veškerá snaha po jeho usměrnění se míjí účinkem. Nebyl kázeňsky odměněn, naopak byl třikrát kázeňsky trestán. Kázeňsky trestán byl pro tyto přestupky: 2. 3. 1980 zákazem přijetí balíčku za přechovávání nadměrného množství po-

travin, 15. 4. 1980 celodenním umístněním do uzavřeného oddělení na 15 dnů za podvod na vychovatele (nechal si poslat balíček od manželky na jiného odsouzeného). Naposledy byl kázeňsky trestán 3. 7. 1980 celodenním umístněním do uzavřeného oddělení na 9 dnů za porušení ústavního řádu (přechovával větší množství nepovolených dopisů a tohoto se dopustil opakovaně).“ Dne 19. 11. 1980 projednal Krajský soud v Plzni odvolání J. Šavrdy, potvrdil ale rozhodnutí soudu první instance. Žádost D. Šavrdové prezidentu republiky ze 31. 10. 1979 viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 291, sign. IV/3, kart. 46.